

Original scientific article

KATOLIČKA CRKVA I NACIONALIZAM U CRNOJ GORI: BEATIFIKACIJA I KANONIZACIJA LEOPOLDA BOGDANA MANDIĆA

Dragutin PAPOVIĆ

Univerzitet Crne Gore, Filozofski fakultet Nikšić,

Danila Bojovića b.b. Crna Gora

E-mail: papovicd@t-com.me

SAŽETAK

U ovom članku su analizirani vjerski, politički i nacionalni aspekti beatifikacije i kanonizacije Leopolda Bogdana Mandića (1866-1942). Mandić je jedini katolički svetac koji je rođen u Crnoj Gori. Za blaženog je proglašen 1976, a za sveca 1983. godine. U istoriji Katoličke crkve on je jedan od najbrže beatifikovanih i kanonizovanih svetaca. Za to su postojali brojni razlozi. Vatikan je na ovaj način želio da sprovede svoju politiku prema komunističkom režimu u Jugoslaviji. Katolička crkva u Hrvatskoj je namjeravala da ove događaje iskoristi za promociju hrvatskog nacionalizma u Crnoj Gori, a naročito u Boki Kotorskoj, gdje je Mandić rođen. Katolička crkva u Crnoj Gori je na ovaj način htjela da očuva i ojača katoličanstvo u Crnoj Gori gdje je pravoslavlje bilo dominantno. Članak je nastao isključivo na osnovu arhivskih izvora iz fonda Republičke komisije za vjerska pitanja Crne Gore.

KLJUČNE RIJEČI: Katolička crkva, Crna Gora, Leopold Bogdan Mandić, hrvatski nacionalizam, socijalistički sistem.

ABSTRACT

This article analyzes religious, political and national aspects of beatification and canonization Leopold Bogdan Mandić (1866-1942). Mandić is the only Catholic saint who was born in Montenegro. For blessed was declared in 1976, a saint in 1983. In the history of the Catholic Church, he was among the fastest beatified and canonized saints. The reasons for this were numerous. The Vatican is in this way wanted to

implement its policy toward the communist regime in Yugoslavia. The Catholic Church in Croatia is keen to use these events to promote Croatian nationalism in Montenegro, especially in the Bay of Kotor, where Mandić was born. The Catholic Church in Montenegro is in this way wanted to preserve and strengthen the Catholic faith in Montenegro where Orthodoxy was dominant. The article was created solely on the basis of archival sources from the fund of the Republican Commission for Religious Affairs of Montenegro.

KEYWORDS: Catholic Church, Montenegro, Leopold Bogdan Mandic, Croatian nationalism, the socialist system.

I. Uvod

Kraj 60-ih i početak 70-ih godina XX vijeka u Socijalističkoj federativnoj republici Jugoslaviji (SFRJ) bio je obilježen usponom nacionalizma koji su vjerske zajednice, a naročito Katolička crkva, iskoristile da se uključe u politiku. Tako je u vrijeme hrvatskog nacionalnog pokreta (MASPOK-a) početkom sedamdesetih godina XX vijeka, ali i kasnije, Katolička crkva u Hrvatskoj bila jedna od njegovih najvažnijih uporišnih institucija.¹ U tome je, simbolički i indirektno, imala podršku Vatikana. Još 1970. godine u Vatikanu je kanoniziran Nikola Tavelić, prvi svetac hrvatskog porijekla. Oživljavanje kulta marijanskih svetišta počelo je 1971. godine, kada je u svetištu Marija Bistrica kod Zagreba održan međunarodni marijanski kongres.² U svim krajevima Hrvatske su održane slične vjerske svečanosti, na kojima je, u pojedinim nastupima, najčešće u aluzijama, kritikovan režim i socijalistička Jugoslavija, te podržavan hrvatski nacionalizam. Katolička crkva je 1974. godine počela obilježavanje devetogodišnjeg jubileja Velika devetnice (novena), kojim se slavilo trinaest vjekova hrišćanstva u Hrvata.³ Velika svečanost je održana početkom septembra 1976. godine u čast milenijuma postojanja najstarijeg marijanskog svetišta u Solinu kod Splita.⁴ Tom prilikom je istaknuto da je crkvena istorija osnov za hrvatski nacionalni identitet. Zato je Ivan Lalić, načelnik hrvatske Komisije za vjerske poslove koji je prisustvovao ovom događaju, izjavio da je početak Velike novene eskalacija hrvatskog nacionalizma”.⁵

1 Perica, 2006, 163.

2 Ibid., 158.

3 Ibid., 163.

4 Ibid., 165.

5 Ibid., 166.